

ҚҰРМАНҒАЗЫ САҒЫРБАЙҰЛЫ

ҚҰРМАНҒАЗЫ

ЕСІМДІК

- Есім сөздерді (зат есім, сын есім, сан есімді) ауыстырып, солардың орнына жүретін сөздер есімдіктер деп аталады. Есімдіктер мағынасы мен қызметіне қарай жеті топқа бөлінеді.

Жіктеу	Сілтеу	Сұрау	Өздік	Белгісіздік	Болымсыздық	Жалпылау
Мен, сен, ол, сіз, сендер, сіздер, олар	Бұл, осы, сол, сонау, ана, анау, мынау, әні, міне	Кім? Не? Нені? Қай? Неге? Қалай? Қашан?	Өз, өзім, өзімдікі, өзі (тәуелденіп, жіктеліп қолданылады)	Біреу, кейбіреу, әркім, әлдекім, әрбір, бірнеше, әлденеше, қайсыбірі, әлдеқалай	Ешкім, ешбір, ешқайсысы, ешқашан, ешқандай, дәнеңе, дәнәеме, ештеңе, ештеме	Бәрі, барлық, барша, күллі, бар, бүкіл, бүтін, түгел, тегіс

Мәтінмен жұмыс

* Құрманғазы (1818-1889) ж.ж., бұрынғы Бөкей хандығына қарасты Жиделі еген жерде дүниеге келді. Шешесі Алқаның ағалары төкпе ақын, аңыраған әнші, күйші, топтан жүлде алған палуан болған. Құрманғазыға сол өнердің дарығанына мейірімді ана қуана жүретін, нағашыларына ұқсаса деп тілек тілейтін.

Хан-Базарда болып тұратын домбыра тартысының қызу ортасында жүретін, Бөкей хандығына атағы жайылған Ұзақ атты күйші болды. Осы Ұзақ қарт өзінің бір сапарында Сағырбай қонысы қонып отырған баяғы Шағбала байдың ауылына келеді. Күй кешіне жиналған халық Сағырбайдың төрт қанат үйінің аузы-мұрнынан шығады.

❖ Таң атқанша Ұзақтың күйі таусылмайды. Күйінің бір қозғалысын қалт жібермей аңдып отырған жігіт Құрманғазыға Ұзақтың көзі түседі. Ауыл адамдары тарап, өзді-өзі қалған кезде Ұзақ Құрманғазыға домбыра тарттырады. Жас талапкер Ұзақтың өз «Ақжелкеңін» бір тартқаннан қағып алып, бұлжытпай қайта орындап береді. Өзінің жорамалы жөнге келгеніне қуанған Ұзақ Құрманғазыға ақыл айтады, оның домбырашылығының болашағы айтарлықтай мол екенін айтады.

ЖАҢА СӨЗДЕР

- * дүниеге келді - **родился** - was born
- * төкпе ақын — **поэт-импровизатор** - the poet-improviser
- * палуан — **борец** - fighter
- * домбыра тартысы — **состязания домбыры** - The competition of dombyra
- * атағы жайылған - **известный** - famous
- * сапар — **визит** - visit
- * күй кеші — **вечер куя** - The party of kui
- * бұлжытпай - **точь в точь** - to play the same

ҮЙ ЖҰМЫСЫ

- * Құрманғазы Сағырбайұлының шығармашылығы туралы презентациялар жасау
- * Жаңа сөздерді жаттау